

Statens forurensningstilsyn
Postboks 8100 Dep
0032 Oslo

04.09.2009

Bekymringsmelding om Sydvaranger Gruve AS

Bellona er svært bekymret for den planlagte utvidelsen og bruk av kjemikalier ved Sydvaranger Gruve AS i Bøkfjorden. Det aktuelle kjemikaliet Lilafлот D817 har høy giftighet og det er lite kunnskap om hvordan et slikt utslipp vil påvirke miljøet i fjorden. Det faktum at Neiden-Bøkfjorden er etablert som en nasjonal laksefjord, med tilhørende nasjonalt laksevassdrag i Neiden, krever ekstra varsomhet med tanke på å tillate nye utslipp.

Utslipp av kjemikaliet Lilafлот

Sydvaranger Gruve AS søker om å få slippe ut 500 tonn av kjemikaliet Lilafлот D817 som følge av sin virksomhet i Bøkfjorden. Bellona ser på dette med stor skepsis. Kommunestyret har sagt nei til en utvidelse av utslippstillatelsen. Havforskningsinstituttet har kommet med svært bekymringsverdig informasjon om kjemikaliet Lilafлот i sin høringsuttalelse (Tosen et al., 2009), både knyttet til giftighet og manglende kunnskap om effektene dette vil ha på miljøet i Bøkfjorden.

Representanter for Sydvaranger Gruve støtter seg til en NIVA-rapport fra 2007 (Skaare et al., 2007) og hevder at det ønskede utslippet ikke vil medføre noen fare for forurensning. Rapporten vurderer imidlertid verken kjemikalier generelt eller Lilafлот spesielt. Den omtaler kun effektene den store mengden gruveavgang har på miljøet i fjorden. NIVA har også uttalt at de ikke vil bli brukt som et sannhetsvitne for bedriften og uttrykker at det er stor usikkerhet knyttet til konsekvensene av det omsøkte utslippet.

I 1999 gjennomførte NIVA, på oppdrag av Arctic Bulk Minerals AS, en vurdering av kjemikaliet Lilafлот D817 og utslipp til Bøkfjorden. I denne rapporten påpekes det manglende kunnskap om den effekten utslipp av Lilafлот vil ha på miljøet. Til tross for manglende kunnskap om stoffet velger NIVA å klassifisere kjemikaliet som "Meget giftig for vannlevende organismer" og "Kan forårsake uønskede langtidsvirkninger i vannmiljøet". På bakgrunn av dette sier NIVA i sin rapport at tilførsler av Lilafлот D817 til Bøkfjorden bør begrenses mest mulig (Berge et al., 1999).

I sin høringsuttalelse skriver Havforskningsinstituttet at det ikke har vært mulig å finne rapporter eller annen vitenskapelig dokumentasjon på de "virkelige" effekter i miljøet fra områder hvor Lilafлот D817 har vært brukt. Videre skriver de at Lilafлот D817 faller innenfor SFT sin kjemikalieklassifisering av *røde kjemikalier* og oppfyller 2 av 3 krav for å tilhøre sort kategori (høy giftighet og et potensial for bioakkumulering).

Basert på denne informasjonen mener Bellona at søknaden til Sydvaranger Gruve ikke kan innfris. Opplysningene som har fremkommet tilsier at det er stor sannsynlighet for at utslipp av Lilafлот D817 kan ha negative effekter på miljøet i Bøkfjorden. Bevisbyrden ligger hos selskapet og hvis tillatelsen skal innfris må Sydvaranger Gruve fremlegge grundig vitenskapelig dokumentasjon på av kjemikaliet er ufarlig for miljøet.

Mer enn dobling i utslipp av gruveavgang

Sydvaranger Gruve AS søker også om en økning i utslipp av gruveavgang fra 4 millioner tonn til 9 millioner tonn. Det må forventes at dette vil føre til et betydelig større influensområde for deponimasser enn i dag. Dette innebærer at et betydelig større område vil være utsatt for nedslamming og gjøres uproduktive. Både omfanget av sjøbunnen som vil gjøres uproduktiv ved å dekkes til og konsekvensene av dette for resten av fjordmiljøet må utredes grundig.

Uforenelig med regimet om nasjonale laksefjorder

Begrepet nasjonale laksefjorder har blitt betydelig svekket siden det ble introdusert. Opprinnelig omfattet begrepet store områder frie for oppdrett av laksefisk for å redusere menneskelig påvirkning. I prosessen frem mot et endelig verneregime for å beskytte utvalgte bestander av villaks ble det inngått en rekke kompromisser.

Resultatet ble mindre verneområder og de fleste grensene ble trukket på en slik måte at konfliktene med oppdrettsnæringen ble minst mulig. I praksis ble få oppdrettsanlegg flyttet, men regimet la klare begrensninger for vekst i oppdrettsnæringen innenfor verneområdene.

En ytterligere svekkelse av allerede marginalisert verneområder er uakseptabelt. Spesielt når formålet er å slippe til potensielt sterkt forurensende virksomheter. Myndighetene må være konsekvente i opprettholdelsen av laksens verneområder.

Virksomheten til Sydvaranger Gruve AS utgjør en åpenbar forurensningsfare og er ikke forenelig med det vedtatte regimet for vern av villaksen i Neiden-Bøkfjorden.

Konklusjon

Det må kreves en konsekvensutredning for å utrede effektene 500 tonn Lilafлот vil ha på miljøet i Bøkfjorden. Hvis Sydvaranger gruver får tillatelse i henhold til sin søknad vil denne bli gitt på sviktende faglig grunnlag om miljøkonsekvensene, og det i et område som gjennom ordningen med nasjonale laksefjorder skal gis et utvidet vern.

Ved vennlig hilsen

Marius Dalen
Fagansvarlig for miljøgifter i Bellona

Kilder:

Berge, J.A. & Hansen, H. (1999). Miljøvurderinger av flotasjonsmiddel Lilaflot D817 i forbindelse med utslipp av gruveavgang til Bøkfjorden, Kirkenes. Rapport LNR 4103-99.

Skaare, B.B., Oug, E. & Nilsson, H.C. (2007). Miljøundersøkelser i fjordsystemet utenfor Kirkenes I Finnmark 2007. Sedimenter og bløtbunnsfauna. Rapport LNR 5473-2007.

Toresen, R. & Fosså, J.H. (2009). Høringsuttalelse vedrørende søknad om endring av utslippstillatelse av 23.04.08 fra Sydvaranger Gruve AS. Havforskningsinstituttet.